

Lay Zsóka

ÖRÜLTSÉGEM TÖRTÉNETE

Kasban a méh, rózsában a rózsabogár..., dudorászom nyolc hónapos pocaklakómnak minden este, hazafele menet. Így hívogatom a világra 2015 nyarán. Készülődik, de nem siet. A kiszámtolt időpontban érkezik, kicsi, hosszúkás fejfel, hogy könnyebb legyen kibújni, és az anyjának se fájjon, így értelmezem. A hasamra teszik. Nem sír, csak piheg, és végtelenül nyugodt. Nem örülnek ennek a nyugodtságnak, masszírozgatják, hogy bár egyet nyekkenjen. Simogatom, nem számít, hogy véres, véres vagyok. Csak az, hogy megérkezett.

A pihenőszobában fekszem az ágyon, szemben egy ablak. Faágak kandikálnak befele. Levelei mintha nem az őszi halált hirdetnék, hanem az alig kisarjadó tavaszt. Zavarba ejtő kép tulajdonképpen, de ebben is csak az imént érkező kis hercegemet látom.

Végre hozzák. Karomba teszik. Az anyja karjába. Eddig véremmel tápláltam, most tejemmel fogom. Szoptatok. De valami nem működik, segítségért sietek. Magának befele fordulnak a bimbói, bimbóvédő kell. Kedvesemtől, az apjától megrendelem. Büszke és sikerélménytől duzzadt vagyok, amikor kiszivárog az előtej. Több mint táplálék: az első védőoltás ez. Bosszant, hogy az ápolónők tápszert tukmálnak belé, de nem szólok semmit. Eldöntöm, innen úgy megyünk ki, hogy ömleni fog a tejem. Szoptatok az ágyon, szoptatok a széken, szoptatok az árnyékszék formájú szoptatós ülökén, amikor nem foglalt. Felváltva, udvariisan szoptatunk az anyaszéken. Aranyszék, mert hihetetlenül kényelmes, megszabadít egy pillanattal az altesti fájdalomtól. Bár kit is érdekel a fájdalom! Mellem csupa seb, a bimbóvédő nem véd, de legalább így szopik. Hazamenetelünket megelőző este már nem adok neki tápszert, reggel sem, délben sem. Csodásan működik az anyagcseréje, és a súlya is jó. Hazamehetünk.

Itthon. A szoptatós szék az ablak alatt, fény van és feladat. Nem lehet kibújni alóla, nem is akarok. Még. Egyelőre. Szoptatás, anyagcsere, folyadékbevitel, szoptatás... Ne mosogass, mondja Kedvesem, majd én elmosom. Nem, én mosom el! Nyugtató rutin ez, visszahoz a

hétköznapokba. Mint az is, ahogy alszik, eszik, imád a csap alatt fürödni. Éjszaka alig ébreszt. Csak éppen gyarapodna is...

Aztán: sír, szoptatom, leteszem, felveszem, szoptatom, sír. Éjszaka üvölt. Összehúszom magam az ágyon. Tombol bennem a halálfélelem. Az apja átveszi, énekel, nyugtatgatja, de csak a kimerültségtől merül végre álomba.

Reggelre gyanúsán csendes. Reszkető kézzel készítek neki egy kis üveg tejport. Megissza. Nem tetszik a dolog, nem akarok tejporos babát. Előkerül a fejőgép, de alig jön a tej. Fecskendővel adom be, éhségtől remegő szájacskával szippantja be a pár csepp csodafolyadékot. Délutánra már csak piheg, kisebbnek tűnik, mint amikor megszülettem. Félek, és tehetetlen vagyok. Nem vagyok erre felkészülve: betegsége, kórházra. De nem lehet sokat alkudozni, menni kell. Vinni megmenteni. Megméri, visszaesett. Apró kanült szúrnak a vénájába, vért vesznek. Telik az idő. Számolom az órákat. Istenem, mióta nem kapott enni... Miért nem etetik meg?! Itt fog elpusztulni a kezük között! Fejőgépet nem szabad bevinni a kórházba. Ha fejni akarok, akkor azt kézzel. Nem tudom, hogyan kell, tépem a mellem, nem jön semmi. Végre hoznak tejport, iszogatja. Szopik is. Eldöntöm, hogy minden tápszeres étkezés előtt 20 perccel mellre teszem. Ahogy telik az idő, több tejpor ürül ki az üvegből, engem egyre jobban ráz a hideg. Éjszaka alig alszom, nem vagyok jól. Már nincs erőm szoptatni. Elesettnek, összetörtnek érzem magam. Kirajzolódik a gondolat. Kedvesemen és édesapámon kívül nem akarok senkit. Nem akarom sem anyósomat, sem mostohaanyámat a környezetünkben látni. Vészmadarakként lebegnek előttem. Pedig ők is úgy csinálják, ahogy tudják. De félek tőlük, és félttem a gyermekemet is. Felszínes aggodalmukat, az ugye, megmondtamjukat képtelen lennék elviselni.

Itthon szoptatok, fejek, kiegészítő tejjel táplálom. Éjjel-nappal. Nem számít, nem érdekel semmi, csak hogy növekedjen, kerekedjen, gyarapodjon, akarjon élni, lélegezni, anyagcserézni. Megfeledkezem magamról. Nem értem a hasonlórú anyákat, hogy képesek elszökni egy-két órára felfrissülni. Csodálom és mélységesen irigylem őket. Kívánom, de nem merem megtenni. Rettegek, hogy közben éhen hal. Hogy lekések a szoptatásról vagy a fejésről... Mit adok akkor neki? Minden nagyobb adag tejpor lelkiismeret-furdalást ébreszt bennem... Magamon érzem az internetes csoportbeli, szoptatós anyukák lesajnáló,

elítelő, megkövező tekintetét. Nem vonhatom meg a gyermekemtől a legértékesebb, életadó nektárt, tejemet, ami csak neki termelődik! És bizony termelődjön annyi, hogy ússzunk benne. Hogy hordozóban sétáltatva, fejőgépet, cumisüveget félredobva, nyugodtan, mint egy igazi ősanya, megszoptassam.

A pillanat elérkezik. De nem szerez örömet, inkább csalódást okoz, újabb halálfélelmet. Mi az, hogy nem láthatom a mennyiséget, amit magához vesz?! Állandóan mérem, nem gyarapodik. Adnám a tejpört vagy lefejt tejet, de kiköpi a cumit. Nem fogad el semmit a mellemen kívül. Persze, azon is csak lóg, nem szopik. Nézelődik, bámulja a mintákat a blúzomon. Idegesít, leveszem. Akkor a falat bámulja. Nem dolgozik. Ha nem dolgozol, fiam, nem eszel!, fut át az agyamon, mint egy ősi fenyegetés. Kimarad a fejés, több időm marad a fejemben megszólaló hangokra figyelni. Ezentúl veled lesz, te fogsz rá vigyázni, ruhát, cipőt venni, óvodába, korcsolyázni, úszni vinni. Én? Hiszen még táplálni sem tudom, mikor lesz időm erre? A rémülettől lefagyok. Elmondanám a közelieknek, de nem értik, érzik ezt a kint. Csak szépen, lassan, sorjában mindent, mindennek eljön az ideje, mondják. De addigra meghal, nem értitek? Ennie kell, hogy óvodába vigyem. De nem teszi. Legfőbb feladatomban addig kínálgatni, míg valamit elfogad. Más cselekedet csak kiváltság. Nem nekem szánták. Képtelen vagyok egy időben etetni és ruhákat beszerezni. Mert, ugye, nő a gyerek, cipő is kell hamarosan, tombolnak a gondolatok az agyamban, és a kétségbeesés kezd határtalan lenni. Kedvesemtől végképp elidegenedek. Talán fizikailag, jelenlétével mellettem van, de tekintete büntudatot ébreszt.

A tavasz közeledtével kifogyok a világból. Nem kell táplálék, csak tejszaporító bogyókon élek és némi folyadékon. A főzés kín. Mindig ugyanazt a boros húst készítem el. Édesapám olykor besegít, mert órákig szoptatok. Délben elviszi sétálni, hogy pihenni tudjak. Leülök az ágyra, megnyugodnék. De csak arra gondolok, hogy ma is étlen ment ki a levegőre. Mégis 3-4 órát képes aludni. És akkor átvillan az agyamon, hogy lehet, nincs tejem. Hiszen nem fejek, és ő nem szopik rendszeren. Rémülten fejni kezdek, és mind lejön a délutáni adag, jó nagy mennyiség. Hazajönnek, üresek a melleim. Pohárkából itatom, mind a blúzára folyik... Gyámoltalan, esetlen, ügyetlen, kétségbeesett vagyok.

Az ágyon ülök, egyedül. Ők sétálnak. Pihennék, de lehetetlen. Úgy érzem, kiégtem, nem táplál semmi, elszakadtam a forrástól. Nem

viselem el a férfiakat magam körül, a férfias energiákat. Nő kellene, egy idős, bölcs, szeretettel teli asszony, hogy elringasson, megnyugtasson. Ösztönösen felállok, és elordítom magam. Nehezen jön ki a hang a torkomon. Na, még egyszer, és még egyszer, és egyre jobb, egyre hangosabb. Járkálni kezdek, rázogatom a kezem, lábam, fejem. Behunyt szemmel rábízom magam arra, aminek jönnie kell. Ledobom magam a földre, és duruzsolni kezdem: Anya, nagyanya, ősanya, Szűz Mária, segítsél meg engem! Anya, nagyanya, ősanya, Szűz Mária, adj erőt nekem! Hogy táplálhassam, felneveljem, hogy szerethessem, megetessem..., etessem...! A szavak fokozatosan törnek fel, egyre hangosabban hagyják el a számat, csapkodom magam a földhöz, kibomlik a hajam, lerepül a szemüvegem. Tombolok. Kitombolom magam. Ők ebből semmit sem látnak. Mire hazajönnek, megerősödöm. És jól megszoptatom. Így megy ez pár napig.

Aztán ismét ülök az ágyon, egyedül, és pihennék. De megszólal a hang: A te tejed fekete tej, az ördög teje. Ezzel táplálsz őt?! Megmérgezted már, tovább mérgeznéd? Mikor ölbe veszem, előnt a sajnálat... Kimondhatatlanul sajnálom ezt a gyönyörű Isten gyermekét, akihez nem vagyok méltó. Akivel megáldott, de lám, én nem tudok megbirkózni ezzel a feladattal. Miért függ ennyire tőlem?! Mindent elrontottam... Nem akarom többet. Sem őt, sem magam. Zuhanok. Nem tart semmi, senki. Imádkoznék. De félek Isten segítségét kérni, mert Júdás vagyok. Meggyőződésemmé válik, hogy minden ima közelebb visz a sötétséghez. Amennyire közeledem Istenhez, olyan mértékben közeledik hozzám a gonosz, és csak választanom kell, hogy melyik úton haladok tovább. Eltévedtem, már nem vagyok az úton, én magam vagyok a sötétség. Nem merek gyermekem szemébe nézni. Még van fény benne, még mosolyog, és fáradhatatlanul kapaszkodik belém. Nagyon kellek neki. Belém hasít, hogy nekem ő már nem kell. És hogy ez megbetegíti.

Közel egy hónapig vagyunk elzárva a világtól. Diagnózis: vérmérgezés, nem lehet tudni az okát. Állandóan sír, nem eszik, csak kapaszkodik, kapaszkodik belém és a mellembé. Mint egy gép, tisztába teszem, lemosdatom, végzem a feladatom, amit az orvosok, asszisztensek rám szabnak, de semmi sem valós. Ez már egy másik dimenzió, itt nincs helye az értelemnek. Rettegve, de elszántan tervezem a halálugrást. Keresem a nyitott ablakokat. Kizárólag csak egy gondolat kering a

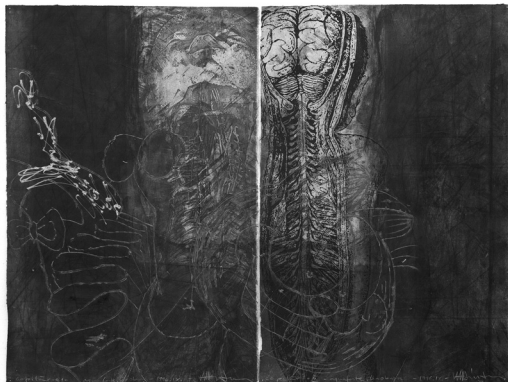
fejemben: ez a gyermek csak úgy élhet, ha én meghalok. Mellettem kimúlik a világból. Én vagyok a gyilkosa. És ez a gondolat újabb gondolatot sző: akár meg is ölhetném, hogy én éljek tovább. Börtönben is élet az élet. Elönt a büntudat. Nincs kiút. Hogy is gondolom, hogy több jogom van az élethez, mint neki, az ártatlannak. Ugrani kell, nincs mese! És amikor kis, agyonszúrt jézusi testébe már nem tudom hányadik kanült teszük, elindulok az ablak felé. Nem lát senki. Csak bátran, ugorj neki! Felkuperodom az ablakpárkányra, lenézek. Elkese-redek a látványtól. Ronda, szűk udvar, betonozott talaj. Bár lenne egy kis fű, virág, egy fa! Nem ilyen helyen akarom végezni. De erre most nincs idő. Úrrá lesz rajtam a félelem. Tudom, hogy a semmi vár rám, mert az Isten elhagyott. Vagy én hagytam el őt. Nem akartam. Istenem, Istenem, miért? Izzadok, és hevesen ver a szívem. Kétszer is nekilendülök, de mindegyre megtorpanok. Nem húzhatom az időt, észre fognak venni. Mégis téblábolok, nem olyan egyszerű... Kuporgok az ablakpárkányon és szégyenkezem. Nehogy meglássanak. Gyorsan kéne cselekedni, de felébred bennem az élet utáni vágy. Hirtelen kocsmazni szeretnék, emberekkel lenni, azokkal, akiket annyira szerettem. Kirándulni, bevásárolni, olvasni, nyugodtnak lenni..., szeretni! Nem tudok már szeretni, csak áhítozom utána. Minden apró, hétköznapi dolog hatalmas áldásnak tűnik. Az, hogy mindezt megkaphattam, élhettem. Miért kell ennek vége lennie? Miért kell ilyen rettenetes módon meghalni? Hogy történhetett ez meg? Hogy fulladhattam ekkora kudarcba? Miért pont az anyaságnak kell igazolnia, hogy nem érek egy fabatkát sem, hogy egész életemben gyáva voltam és gyenge, saját kényszerképzeitem kiszolgáltattottja?! Az ablakpárkányon gubbasztok, lógatom a lábam, már majdnem egészen kint vagyok, amikor meghal-lom az asszisztensnő hangját és gyermekem ordítását. Hívnak. Megyek. Rohanok, hogy ölbe vegyem, megvigasztaljam, tőlem telhetően, egyetlen, drága gyermekem.

És akkor éjszaka, villámcsapásként, megszületik a fejemben a megoldás: bolondokháza. Őrült vagyok, nem kétség. Tisztán, logikusan, krimibe illően gondolkozom, de mindez nem én vagyok. Meghasadtam. Ott vagyok a gödör mélyén, ha felnézek, mindent látok és értek. Kerek perec. De nem tudok kimászni, nincsen kapaszkodó, és nincs, aki kötelet eresszen. Világosan tudom, hogy a gyermekemet most már másra kell bíznom, mert nekem anyyi. Neki nem. Őt menteni kéne.

Eddig soha nem gondoltam arra, hogy más is felelhet érte. Csak a magam csődjét figyelgettem, ápolgattam.

Bevisznek. Újabb diagnózis: szülés utáni súlyos depresszió. Mindent elvesznek tőlem, még a jegygyűrűt is. Ettől pánikrohamot kapok. Az utolsó tárgy, ami valakihez kapcsol. Kétszer is belém nyomnak valami erős nyugtatót. Elszédülök, elvesztem az egyensúlyt, és ágyba zuhanok. Marékszám kapom a pirulákat, alig tudok járni, folyton a falnak csapódom. Elapasztják a tejem, rémülten nézem, hogy mindaz, amiért hónapokig harcoltam, nem aludtam, elfolyik a semmibe. Mégis felszabadít. Megkönnyebbülök. Ekkor látogat meg a fehér boszorkány. Így hívom, mert meghasadt lelkeket gyógyít. Már egyszer megmentett. Olyan a jelenléte, mint egy oázis. Leül velem szemben. Arra kér, hunyjam be a szemem, és meséljem el azt, amit magam előtt látok. Friss, méregzöld erdőben járok, a lombok közt átvilágítanak a napsugarak. Mellettem forrás fakad. Csend van. A csendet áttöri a hangja: Engedd, hogy legyen, aminek lennie kell...

Pár napig szinte jól vagyok. Még kábult, de mintha normális. És szinte boldog ettől az érzéstől: bolondokházában önmagamra lelni. Józan önmagamra. Megjön az étvágyam, délután látogatók jönnek. Kedvesem minden áldott nap elhozza a kisfiam. Soványka, sápadt, karikás a szeme. Eszeveszetten ordít, amint ölje akarnám venni. Csak az apjánál nyugszik meg. Nem bánom. Örülök, hogy túlélte. Hogy él. Hiszem, hogy az élet megtartja.

Gyermekkor II., 1996 (aquatinto, hidegtű, lino, 2x50x70 cm)